

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočky Tábor ze dne 28.02.2011, sp. zn. 14 To 54/2011, ECLI:CZ:KSCBTA:2011:14.TO.54.2011.1

Číslo: 6/2012

Právní věta: Jestliže bylo obviněnému nebo pachateli činu jinak trestného, který není pro nepřičetnost trestně odpovědný, uloženo ochranné léčení, s jehož výkonem bylo započato před 1. 1. 2009, muselo být soudem nejpozději do dne 31. 12. 2010 rozhodnuto o tom, zda se toto ochranné léčení prodlužuje. Pokud k takovému rozhodnutí nedošlo, rozhodne soud podle § 353 odst. 1 tr. ř. o propuštění této osoby z ochranného léčení.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka Tábor

Datum rozhodnutí: 28.02.2011

Spisová značka: 14 To 54/2011

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon ochranného léčení

Předpisy: § 353 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře, ke stížnosti státní zástupkyně Okresní státního zastupitelství v Táboře, kterou podala v trestní věci odsouzeného J. T., zrušil usnesení Okresního soudu v Táboře ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 1 Nt 703/2010, a ve věci znovu rozhodl tak, že :

Podle § 353 odst. 1 tr. ř. se odsouzený J. T. propouští z ochranného léčení protialkoholního ve formě ambulantní, které mu bylo uloženo rozsudkem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 2 T 41/2007, ve spojení s usnesením Okresního soudu v Jihlavě ze dne 16. 6. 2008, sp. zn. 13 Nt 753/2008.

Z o d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením rozhodl Okresní soud v Táboře podle § 99 odst. 6 tr. zákoníku o ukončení ochranného protialkoholního léčení formou ambulantní, které bylo odsouzenému uloženo výše uvedenými rozhodnutími Okresního soudu v Pelhřimově a Okresního soudu v Jihlavě.

Usnesení právní moci nenabylo, neboť proti němu včas podala stížnost státní zástupkyně Okresního

státního zastupitelství v Táboře, která mu vytýká, že okresní soud neprovedl náležité dokazování, když vycházel toliko ze zprávy ambulantní lékařky MUDr. P. v T., která dne 6. 9. 2010 požádala soud, aby nařízené ochranné léčení ukončil, neboť odsouzený se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, jehož konec je stanoven na 25. 3. 2016, a účelu léčby tedy není možno dosáhnout. Toto tvrzení vzal soud za své a rozhodl o ukončení ochranného léčení. Stěžovatelka poukazuje na ustanovení § 99 odst. 4 tr. zákoníku a komentář k němu vydaný, v němž je uvedeno, že by se k otázce výkonu ochranného léčení za situace, kdy byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, měl vyjádřit též znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Podle jejího názoru měl soud nejprve zjišťovat, zda je možné, aby odsouzený vykonával ambulantní ochranné léčení ve výkonu trestu odnětí svobody, potom měl vyslechnout znalce, zda již účelu léčení nebylo dosaženo, a pokud nikoli, zda v případě, že by nebyly podmínky pro výkon ochranného léčení ve věznici, by bylo možné dosáhnout účelu léčení, pokud by je odsouzený vykonával až po výstupu z výkonu trestu. Bez provedení těchto důkazů neměl soud dostatečné podklady pro své rozhodnutí a navrhla proto, aby napadené usnesení bylo k její stížnosti zrušeno a soudu I. stupně bylo uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Krajský soud ve smyslu § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost napadeného usnesení, jakož i řízení mu předcházející, a dospěl k závěru, že napadené usnesení skutečně nemůže obstát, avšak z poněkud jiných důvodů, než jaké uvádí státní zástupkyně ve svém opravném prostředku.

Státní zástupkyně má jistě pravdu, že okresní soud při rozhodování o ukončení ochranné léčby musí vycházet nejenom ze zprávy zdravotnického zařízení, ve kterém je ochranná léčba vykonávána, ale též ze znaleckého zkoumání znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kterým by měl být verifikován stav odsouzeného a výsledky dosavadního ochranného léčení. Není rozhodně vyloučeno, aby k protialkoholnímu ochrannému léčení docházelo také v rámci výkonu trestu odnětí svobody a státní zástupkyně správně poukazuje na ustanovení § 99 odst. 4 tr. zákoníku. Potud jsou argumenty jí uvedené správné a měly by platnost v případě, že by bylo možno rozhodovat o ukončení ochranného léčení či propuštění odsouzeného z ochranného léčení tak, jak se domníval okresní soud v tomto případě. Situace v konkrétní věci je však jiná.

Jde o to, že tato věc nemohla být v době rozhodování okresního soudu řešena tímto způsobem. S účinností od 1. 1. 2009 je totiž součástí trestního řádu nová právní úprava, která podstatným způsobem změnila dosavadní úpravu ochranného léčení a přezkoumávání jeho důvodnosti. Stalo se tak zákonem č. 129/2008 Sb., kterým byl, krom jiného, do českého právního řádu zaveden institut zabezpečovací detence. Novelizováno tehdy bylo též ustanovení § 353 odst. 1 tr. ř., které bylo doplněno o právní úpravu, podle níž v případě, že nebude ochranné léčení vykonáno tak, aby do dvou let od jeho započetí bylo rozhodnuto o propuštění z ochranného léčení nebo jeho ukončení, podá zdravotnické zařízení nejméně 2 měsíce před uplynutím lhůty dvou let od počátku výkonu ochranného léčení, návrh na jeho prodloužení. Jinými slovy, právní úprava, která se v současné době objevuje také v ustanovení § 99 odst. 6 tr. zákoníku, reaguje na citované ustanovení trestního řádu. Tak nyní i z hmotněprávního předpisu vyplývá, že musí být přezkoumávána důvodnost ochranného léčení nejdéle v dvouletých intervalech, kdy musí být rozhodováno o prodloužení či ukončení ochranné léčby, případně o propuštění z ochranného léčení.

Jak vyplývá z ustanovení § 62 zákona č. 129/2008 Sb., pro výkon dosud nevykonaného ochranného léčení, které bylo uloženo před nabytím účinnosti tohoto zákona, platí, že se dokončí podle dosavadních právních předpisů. Není přitom blíže vysvětleno, co je obsahem pojmu dokončí. Krajský soud dovozuje, že tím má zákonodárce na mysli zejména zabránění změny ústavního ochranného léčení na zabezpečovací detenci ve smyslu § 351a odst. 1 in fine tr. ř., neboť to není pro osoby dříve postižené uložení ochranného léčení příznivější. Dosavadními předpisy se pak řídí i upuštění, propuštění či ukončení ochranného léčení, ale nikoli v té části, která je nyní upravena novým zákonem ve prospěch osoby, nad níž je či má být ochranné léčení vykonáváno. Pokud tedy nově existuje právní úprava, která upravuje přezkoumávání důvodů ochranného léčení, a tato je tudíž

příznivější pro osobu, které ochranné léčení bylo uloženo, musí být také v případě dříve uložených ochranných léčeb použita a musí být přezkoumáváno, zda tyto mají nadále své opodstatnění.

Ostatně, právní úprava nyní účinná je výsledkem úvah o tom, že předchozí právní úprava kolidovala s občanskými právy a svobodami zakotvenými v Listině základních práv a svobod, neboť zejména pro osoby v ústavní ochranné léčbě znamenala předem neurčená doba zbavení osobní svobody nepodléhající pravidelné kontrole důvodnosti takového postupu ze strany nezávislého soudu velmi citelný zásah do jejich práva na svobodu. Vyjadřoval se k tomu ostatně i Ústavní soud, např. ve svém nálezu ze dne 3. 11. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 502/02](#), když upozornil, že ochranné léčení v ústavní formě je mimořádně závažným omezením svobody léčeného, které někdy může znamenat větší újmu než nepodmíněný trest odnětí svobody, a to zejména díky neurčitosti svého trvání.

Z uvedeného tak krajský soud dovozuje, že nejpozději k datu 31. 12. 2010, tedy do dvou let ode dne počátku účinnosti ustanovení § 353 odst. 1 věta druhá tr. ř., měly být přezkoumány důvody ochranného léčení uloženého přede dnem 1. 1. 2009, a mělo tudíž být konstatováno, zda ochranné léčení bude pokračovat, bude ukončeno, event. z něj bude odsouzený propuštěn. Jiný výklad, tedy zejména takový, který by s odkazem na výše citované ustanovení § 62 zák. č. 129/2008 Sb. odmítal provést přezkum uloženého ochranného léčení, nemůže obstát, neboť by ve svém důsledku zakládalo dvě kategorie osob vykonávajících ochranné léčení. Těch, kterým bylo toto léčení uloženo před 1. 1. 2009 a tudíž nepodléhajících pravidelnému přezkumu, a těch druhých. To by mezi nimi zakládalo nepřijatelnou nerovnost, která by byla v rozporu s čl. 4 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, jež uvádí, že zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky..

Jestliže se tak v případě odsouzeného J. T. nestalo a okresní soud rozhodoval o ukončení ochranného léčení až dne 26. 1. 2011, pak tuto lhůtu nerespektoval a dopustil se pochybení, jehož praktické důsledky sice nejsou pro tuto chvíli významné (odsouzený je ve výkonu trestu odnětí svobody), ale současně je nelze do budoucna vyloučit, neboť tento nesprávný postup znemožňuje, aby na jmenovaného bylo v průběhu výkonu trestu či po jeho skončení v souvislosti s diagnostikovanou závislostí na alkoholu odborně působeno.

Takto nezbyvá krajskému soudu než konstatovat, že je nezbytné rozhodnout o propuštění odsouzeného z ochranného léčení, neboť toto již bylo započato, nepřipadá tak v úvahu upuštění od jeho výkonu, a současně nelze uzavřít, že je nutno ochranné léčení ukončit, protože to připadá v úvahu pouze u těch osob, u nichž účelu ochranného léčení nelze dosáhnout. Proto muselo být rozhodnuto způsobem pro odsouzeného nejvýhodnějším, tedy o propuštění odsouzeného z ochranného léčení (obdobně § 99 odst. 4 tr. zákoníku).

Z uvedeného důvodu proto krajský soud uzavírá, že nelze vyhovět stížnosti státní zástupkyně a současně nelze ponechat v platnosti rozhodnutí okresního soudu, které je věcně nesprávné. Proto bylo ke stížnosti státní zástupkyně zrušeno napadeného usnesení a nově rozhodnuto podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. výše uvedeným způsobem.